

SPOROČILO ZA OBJAVO

Zaključen projekt Švicarskega projekta »Na hribovski vasi Strojna«

V koroški hribovski vasi Strojna so v soboto, 14. 9. 2013, odprli razstavo arhitekturnih rešitev, ki so jih slovenski in švicarski študentje arhitekture pod vodstvom mentorjev in priznanih strokovnjakov izdelali za kmetije domačinov. Predstavili so tudi bogato publikacijo, ki je zajela plodno sodelovanje med vsemi sodelujočimi v iskanju raznolikih možnosti za ohranjanje življenja na podeželju in njegove stavbne dediščine. Prireditelj je bila zaključni dogodek projekta *Na hribovski vasi Strojna: turistični razvoj in arhitekturna obnova*, za katerega je Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem (ZKŠTM) prejel donacijo Švicarskega prispevka v višini 32.443,00 evrov.

»Projekt je z vidika Občine presegel pričakovanja. Ponudil je idejne rešitve izkoriščanja potenciala Strojne. Občina je sledila prvi fazi, torej obnovi infrastrukture, z vsebinami, ki bi jih na Strojni želeli. Lahko smo zelo zadovoljni, da so strokovnjaki tako iz Slovenije kot iz Švice na Strojni videli potencial in ta potencial obdelali na nivoju arhitekture,« je ob odprtju razstave na Strojni povedal župan Občine Ravne na Koroškem **mag. Tomaž Rožen**, ki je še izpostavil, da Strojna poleg infrastrukture potrebuje tudi razvojne spodbude in tovrstne »mehke« projekte. Strojanci pa so se že prijavi na nov razpis za nepovratna sredstva Norveškega mehanizma.

Na Strojni živi vsega skupaj ok. 120 ljudi, v vasi je ok. 20 kmetij in večina kmetov se je odzvala povabilu ter v projektu tudi aktivno sodelovala. Prav ta vključenost domačinov pomeni veliko dodano vrednost in je tudi oplemenitila uspeh izvedbe. »Cilje v okviru projekta smo dodobra realizirali. Med drugim smo vaščane Strojne peljali na tridnevni ogled primerov dobre prakse na področju trajnostnega razvoja vasi, dejavnosti vaščanov in porabe evropskih sredstev v Švico. Strojanci so bili zelo veseli, da so imeli priložnost to videti in doživeti, še bolj pa so bili zadovoljni, ker so ugotovili, da Švica nima kakšnih posebnih drugih prednosti pred Slovenijo kot to, da se povezuje in združuje, in da bi marsikaj od tega, kar so videli v Švici, lahko ustvarjali tudi na Strojni,« je pojasnil vodja projekta **Primož Praper**, ki se je vsem zahvalil za zavzeto delo, predvsem pa domačinom za pripravljenost, sprejetost in gostoljubje.

»Strojna je dragocen košček občine Ravne na Koroškem in prepričan sem, da tudi eden zadnjih neokrnjenih in tako z naravo zraščanih podeželskih naselij na Koroškem in v okolici,« je na prireditvi povedal direktor ZKŠTM **Miran Mlakar**. »Današnji časi zahtevajo za svetlo prihodnost tudi spomin na preteklost in vrnitev k osnovnim načelom solidarnosti, sodelovanja in medsebojnega učenja že marsikje pozabljenih izkušenj in vrednot. S pomočjo projekta lahko zaključimo, da je razvoj Strojne odvisen od sodelovanja in povezovanja ter brezpogojne zaveze, da ima Strojna možnost in priložnost za boljši jutri.«

Izvajalci projekta so zelo zadovoljni tudi z udeležbo domačinov na zaključnem dogodku, kjer so odprli razstavo arhitekturnih rešitev slovenskih in švicarskih študentov ter njihovih mentorjev, prisotni pa so bili tudi eminentni gostje.

V projektu je sodeloval direktor in dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu **Stephan Maeder**: »Ko sem ženi pokazal fotografije s Strojne, me je vprašala, zakaj sploh hodim sem, ko pa

Švicarsko-slovenski projekt je podprt s sredstvi Švicarskega prispevka razširjeni Evropski uniji.

Swiss Contribution

izgleda enako kot Švica.« Izrazil je svoje navdušenje nad Strojno, gostoljubnostjo ljudi in dobro hrano ter povedal, da se domov vrača s polnim srcem vtisov s Strojne, ki je podobna, pa vendarle drugačna kot Švica. Tudi v Švici so namreč v smislu trajnostnega razvoja zaznali podobne probleme kot na Strojni. Švicarski strokovnjak za trajnostni razvoj in predavatelj na Visoki šoli za uporabne vede Univerze v Zuerichu **mag. Peter Marty** je kot prednosti Strojne navedel ohranjeno okolje, domačo hrano in ročne izdelke, posebej pa izpostavil še lepoto pokrajine, ki jo obdelujejo kmetje in ji tako dajejo poseben izgled: *»Srečal sem kar nekaj Strojancev, ki so pripravljene sprejeti še bolj aktivno vlogo in vplivati na prihodnost Strojne. Veseli me, da so bili Strojanci skozi projekt v tolikšni meri pripravljene sprejemati tudi povsem nove, drugačne ideje.*«

Študentje arhitekture so pri svojem delu skušali spoštovati obstoječe arhitekturno delo in stavbno dediščino. *»Na Strojancih pa je, da sedaj pogledajo narejeno, presodijo ustreznost idej in se premaknejo naprej v smeri nakazanega razvoja,*« je delo švicarskih študentov predstavil arhitekt in vodja centra za urbano krajino Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu prof. **Max Bosshard**. Povzetek arhitekturnih prispevkov je predstavila arhitektka in nagrajenka Prešernovega sklada 2012izr. prof. **Maruša Zorec**, ki je spregovorila tudi o lepotah Strojne in izpostavila izjemnost Janeževe domačije ter poudarila, da *»ima Strojna nekaj posebnega, kar v Sloveniji srečamo le redko kje.*«

V letu in pol izvajanja projekta je nastala tudi knjiga, *»ki predstavlja vsestransko Strojno, ki je ostala neokrnjena in pristna. Delo nam je bilo v veliko veselje, saj smo na vsakem koraku, ob vsakem stiku z domačini imeli občutek, da delamo nekaj pomembnega za tukajšnjo prihodnost,*« je publikacijo predstavil sourednik **Franci Pečnik**.

Predstavnik vaše skupnosti **Zdravko Šapek** je izrazil željo po nadaljnjem uspešnem sodelovanju z Občino in upanje, da *»je ta projekt začetek nečesa boljšega in da slovesni zaključek ne pomeni konca.*«

Eno od privlačnih nadaljevanj že predstavlja fotografski nagradni natečaj za najbolj doživeto fotografijo vasi Strojna, ki je na www.vas-strojna.si odprt do 15. 10. 2013.

Partnerji v projektu:

- Zavod za kulturo, šport, turizem in mladinske dejavnosti Ravne na Koroškem,
- Züricher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW),
- Združenje študentov in izobražencev (ZŠI),
- Univerza v Ljubljani, Fakulteta za arhitekturo;

ter pridružena partnerja:

- javni zavod STIK iz Laškega in
- Center Rinka iz Solčave.

Aktivnosti projekta:

- Junija 2012 se je na Strojni srečala **projektna skupina**, v kateri so sodelovali tudi arhitektka in nagrajenka Prešernovega skladaizr. prof. **Maruša Zorec**, direktor in dekan Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu **Stephan Maeder**, arhitekt in vodja centra za urbano krajino Fakultete za arhitekturo Univerze v Zuerichu prof. **Max Bosshard** ter švicarski strokovnjak za

Švicarsko-slovenski projekt je podprt s sredstvi Švicarskega prispevka razširjeni Evropski uniji.

Swiss Contribution

trajnostni razvoj in predavatelj na Visoki šoli za uporabne vede Univerze v Zuerichu mag. **Peter Marty**.

- Poleti 2012 je bila med vaščani Strojne izvedena **terenska raziskava**, ki je identificirala dejansko stanje kmetij ter želje in potrebe prebivalcev.
- V okviru priprave na razvojno delavnico je bil izpeljan tudi **obisk primerov dobre prakse**, ko so vaščani Strojne septembra 2012 obiskali ekološko tržnico v Ljubljani ter ekološko turistično kmetijo in Center Rinka v Solčavi.
- Septembra 2012 je potekala dvodnevna **Uvodna delavnica** "Zukunftwerkstatt" oz. "Future laboratory", kjer so vaščani Strojne ter strokovnjaki iz Slovenije in Švice razmišljali o prihodnjih razvojnih možnostih vasi: identificirali so pomembnejše pretekle dosežke in dogodke iz življenja v vasi Strojna, skupaj iskali predloge za razvoj, prisluhnili predavanjem strokovnjakov različnih profilov ter v skupinskem delu in pod strokovnim vodstvom oblikovali vizijo, cilje oziroma projekte, ki jih želijo v naslednjih letih izpeljati na Strojni. V delavnici so sodelovali poleg že omenjenih Maruše Zorec, Stephana Maederja, Maxa Bossharda in Petra Martyja tudi Marko Slapnik iz Centra Rinka Solčava, dr. Karla Oder iz Koroškega pokrajinskega muzeja na Ravnah, mag. Martina Robačar s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru, Tanja Gobec z Zavoda ETNO-EKO in Anita Potočnik Slivnik z Občine Ravne na Koroškem.
- Oktobra 2012 so vaščani Strojne odšli na **strokovno ekskurzijo** v Švico, kjer so spoznavali primere dobre prakse na področju trajnostnega razvoja podeželja. Švica ima namreč na področju razvoja skupnosti v gorskih kmetijah, gorništvu in turizmu precej podobne naravne danosti kot Strojna oz. Slovenija, vendar že dalj časa posveča precej več pozornosti trajnostnemu vidiku razvoja podeželja. Med drugim so si ogledali vas Andeer (vaško klavnico, sirarno), vas Bun Tschlin (vaško pivovarno), park Ela in tematsko pot Via Spluga.
- Februarja 2013 se je preko 30 študentov arhitekture iz Ljubljane, Maribora in Švice (Winthertur) skupaj s svojimi mentorji spoznavalo s prostorom, z arhitekturo in razvojnimi možnostmi območja. so študenti oblikovali Na podlagi konkretnih želja in potreb posameznih kmetij oz. njihovih lastnikov so študenti oblikovali **arhitekturne idejne rešitve**.
- **14. 9. 2013** je na Strojni potekal zaključni dogodek projekta. Popoldne so študentje arhitekture posameznim vaščanom predstavili idejne arhitekturne rešitve za njihove domačije. Zvečer pa je potekalo odprtje razstave teh načrtov s kratkimi slavnostnimi nagovori vseh sodelujočih partnerjev v projektu in gostov, predstavili pa so tudi publikacijo, ki je nastala v projektne sodelovanju.
- Od 15. septembra 2013 do 15. oktobra 2013 pa bo v okviru projekta odprt tudi **fotografski natečaj** »Na hribovski vasi Strojna«, v katerem bosta podeljeni dve nagradi podjetja Softtrade, d. o. o., in sicer za najboljšo fotografijo po mnenju žirije (vrednostni bon v višini 150 € za nakup v trgovini podjetja Softtrade, d. o. o. z Raven na Koroškem) in za fotografijo, ki bo zbrala največ glasov obiskovalcev na spletni strani www.vas-strojna.si (prenosni računalnik).

Več o posameznih vsebinah in aktivnostih projekta ter gradiva z delavnic: www.vas-strojna.si
Fotografije vam na vašo željo pošljemo tudi v večji resoluciji.

Dodatne informacije: Franci Pečnik, koordinator projekta
franci.pecnik@gmail.com, 041 833 866

Švicarsko-slovenski projekt je podprt s sredstvi Švicarskega prispevka razširjeni Evropski uniji.

Swiss Contribution

